

Magyarországi IT Architekti körkép

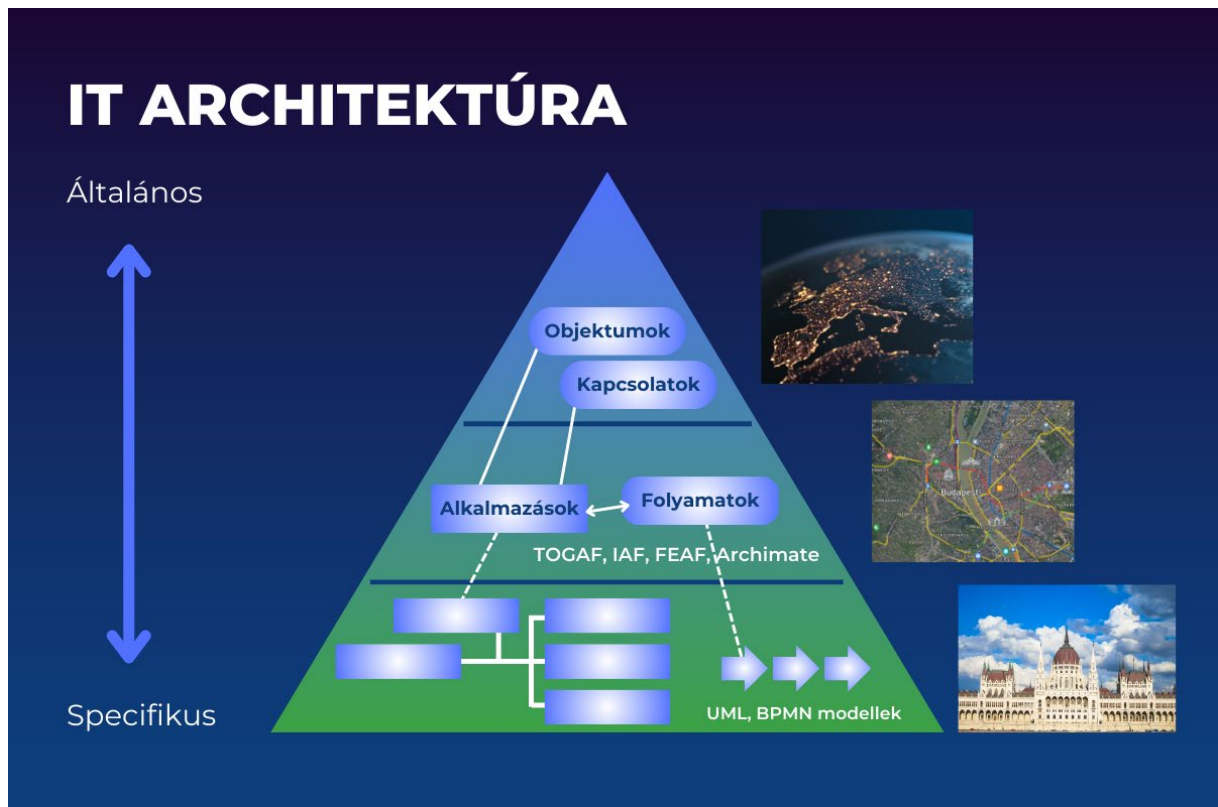
Mit is kívánhatnának jobban a vállalatok architekt csoportjai, mint egy jól felépített, megtervezett, jövőtálló és karbantartott IT architektúrát, ami elkerüli a [shadow IT](#)-val megjelenő kockázatokat.

A magyarországi nagyvállalatoknál működő IT architekt csoportok hasonló trendvonalat követnek a külföldi piacon lévőkhez képest? Elemzésünk nem reprezentálja a teljes magyar piacot, mégis érdekes megállapításokkal gazdagodtunk az összeállított kérdőíveink elemzése mentén.

Az elemzés külföldi trend bázisát a Forrester nemzetközi elemzői tudásbázis biztosította, a magyar szereplők válaszait pedig a telekommunikációs- és a pénzügyi szektor képviselői nyújtották. A válaszok mentén egyik szereplő sem beazonosítható, ám a megállapítások nagyon is aktuálisak, és a kapott válaszok korántsem egyediek.

Architekt bemutatkozás

Kezdjük ott, hogy egy szervezet információs technológiai vonalán mi indokolja egy architekt csapat jelentését, és milyen szinten fejtik ki tevékenységeiket. Az архитеktek az IT megoldások specifikus és általános síkján középtájt az irányelvek és modellek, illetve az alkalmazások, kapcsolatok és infrasztruktúrák szintjén tervezik és egyengetik az IT landscape-nek keresztelt térképet, s egyben színes dobozok, nyilak és jelölések mentén széles körben publikálják az IT jövő(képe)t.

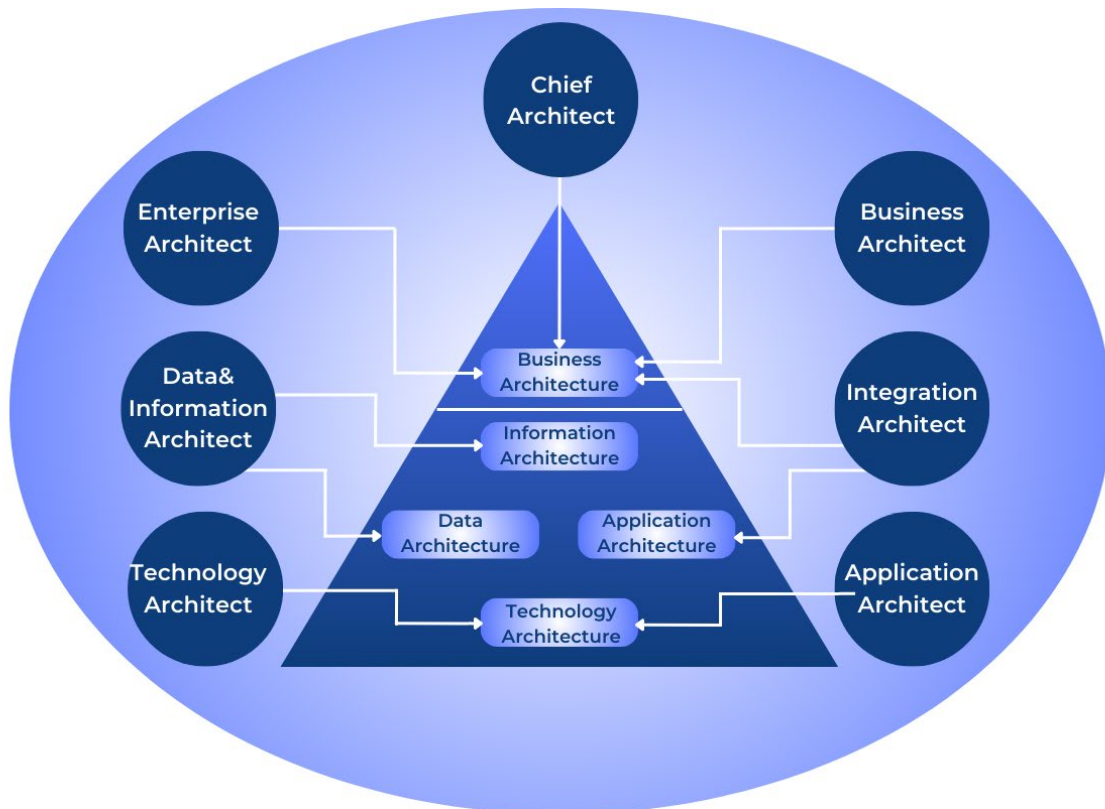

Úgy képzeljük el, mintha minden fővárosnak lenne egy architekt csapat, akik nem egy-egy épületre vagy nemzetközi/országos úthálózatra fókuszálnak, hanem a város szintjén

- a legtöbb infrastruktúrális elemeket (föld alatti csőhálózatok, közlekedési úthálózatok, a levegőben futó lévkábelek, légi csatornák összességét) nézve
- a kapcsolódó elemek, tárgyak és azok állapotát figyelembe véve hoznák meg a város számára legfontosabb jövőtálló döntéseiket.

Ez a fajta komplexitás jellemzi a nagyvállatoknál kialakult IT rendszereket, szoftvereket, azok életciklusait, állapotukat és adatkommunikációit, divatosan interfészeiket.

Az IT világában, s így a nagyobb szervezeteknél többféle architekt működik.

Az ábra jól szemlélteti, hogy az architekti szereplők karrierjük során különböző területekre specializálódhatnak (technológia – infra, adat, alkalmazás és integráció területére), ezen túlmenően kiemelt szerepük van az „Enterprise” – teljes vállalati szintre koncentráló és stratégiai szintű tervezésre hivatott, illetve az üzleti architekteknek. Utóbbi az egyes üzleti területekre vagy szolgáltatásokra fókuszálva szorosan együttműködik a vállalat ezen területeivel az üzleti stratégia mentén. Gyakran domain vagy szegmens architekteknek is keresztelik őket. A teljes architekti szervezetet összefogó vezető „Chief” architekt szerepe is kiemelendő, mivel nem kifejezetten közvetlen felettesről, hanem szakmai irányítóról, vezetőről van szó.

IT érettségi kategóriák az EA működés vonatkozásában

Egy Forresteres tanulmány („Enterprise Architecture Vision, 2023 To 2027”) szerint az IT nagyvállalati architektek működését, amit gyűjtő néven Enterprise Architektként (továbbiakban csak „EA”) említ, három érettségi kategóriába lehet sorolni.

- Tradicionális
- Modern
- Jövőbe illő - future fit

Az első érettségi kategória a **Tradicionális** IT működési nevet kapta, melynek további 3 szintjét definiálták.

- A tradicionális IT 1. szintje azt az egyszerű képet mutatja, mikor szervezeti vezetők döntenek architekt kérdésekben, és nincs EA gyakorlata a szervezetnek.
- A második szinten már megjelenik az Architekt Board (AB), mely mint testület, dönteni tud az architekturális kérdésekben, és jóváhagy változtatásokat.
- A harmadik szintje a tradicionális IT kategóriának olyan EA gyakorlati jegyeket hordoz, ahol a második szinten már megjelent AB munkáját egy erős IT működési keretrendszer támogatja meg. Lefektetett szabályok mentén az IT területi vezetők (pl fejlesztési, üzemeltetési osztályok

vezetői) részvételével lehet Business-as-Usual változásokat, vagy projekt célokat megvalósítani, melyeket az Architekt Board (architektek állandó csoportja) jóváhagy, elutasít vagy ideiglenes formában támogat.

A **Modern** IT kategóriába szintén három érettségi szintet definiál a tanulmány. A központosított architekt csapatban már megjelennek specializált architekti szerepkörök (adat, technológiai, üzleti), de még az EA működés nem tetten érhető.

- Ez az első szint, jellemzi azokat a szervezeteket, ahol az architektek létszáma a tradicionális kategória harmadik szintjéről már tovább fejlődött, de a létszámuk és/vagy feladatrendszerük még nincs azon a fejlettségi szinten, hogy az architektek saját munkájukat a teljes vállalat szintjén tudják egy ismert keretrendszer szerint működtetni, figyelve és szabályozva az architekti tevékenységeket. Az EA tevékenységek kulcsszavai: standardizálás, egységesítés, újrafelhasználhatóság, optimalizáció, üzleti és IT stratégiai szintre jutás, önkontroll.
- A Modern IT második szintje, mikor az üzleti architektek üzleti domainekeket, szegmenseket fednek le, de még szervezeti szinten egy architekti csapat van, és az EA irányító szerepe tetten érhető a teljes vállalatra kiterjedő stratégiai döntésekben.
- A harmadik érettségi szint pedig annyiban különbözik a második szinttől, hogy az üzleti domainekekre, folyamatokra és információra specializálódott architektek már nem az IT, (Informatika és operáció) vállalati szervezethez tartoznak, hanem üzleti oldalon ülnek és az EA kultúra már kiterjedt a **teljes** szervezeten belül.

Az utolsó érettségi kategória neve a **Future Fit** IT nevet kapta, ahol az EA szereplők közössége már ki tudja mutatni (pénzügyileg számszerűsítve), hogy működésük milyen értéket teremt a vállalat számára. Az értékteremtés, mint legfőbb cél az architekt vállalati társadalom számára új szerepkörök nézőpontjait hozza be, pl „customer journey”, értékteremtési lánc, „value stream” formájában.

A magyarországi piackutatásunkkal szondáztuk, hogy a telco és a finance szektor szereplői milyen érettségi szinten vannak. Az eredmény igazolta, hogy a Future Fit IT kategória elérése egyelőre nem tetten érhető, e helyett inkább a modern IT kategóriába esett a válaszadók 60%-a.

IT, EA érettségi szintek

Tradicionalis IT

- 1. szint
- 2. szint
- 3. szint

40%

Modern IT

- 1. szint
- 2. szint
- 3. szint

20%

40%

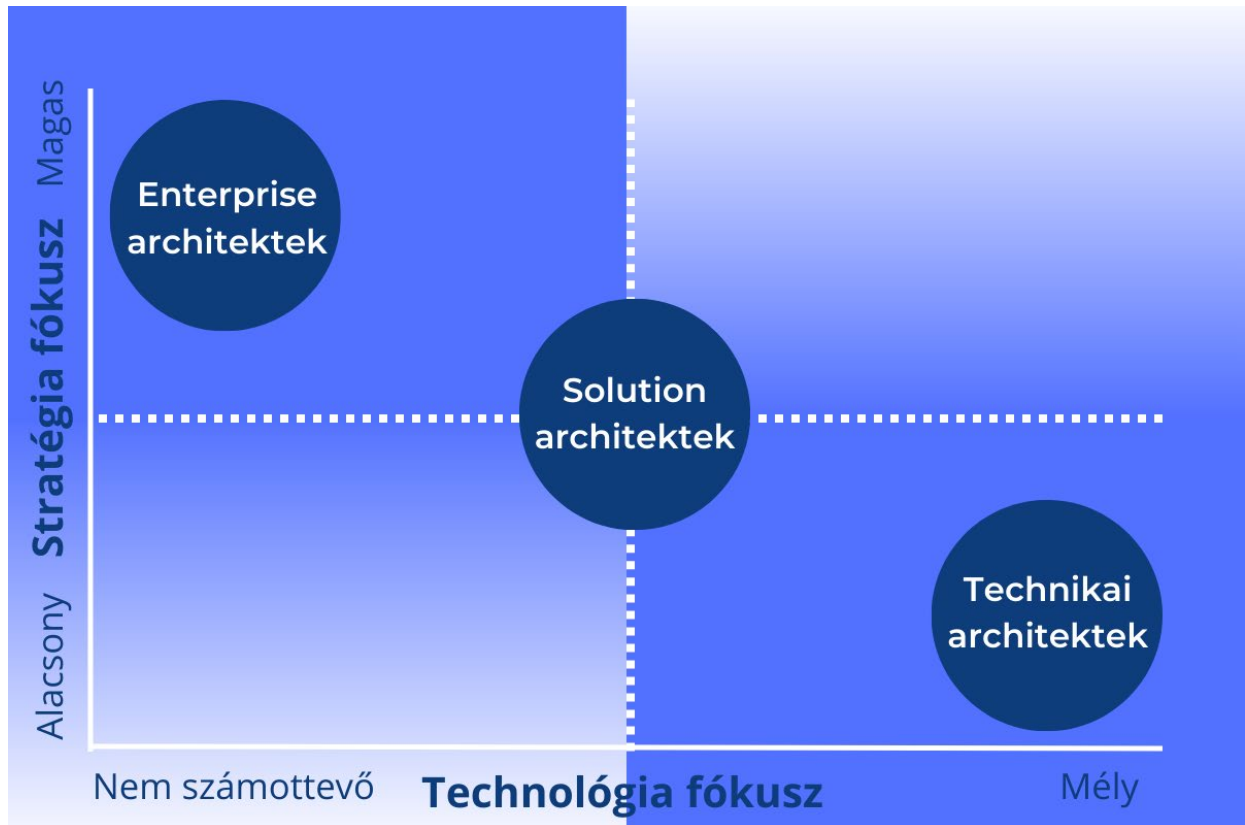
Future Fit IT

A teljes kép megértéséhez tovább elemeztük az össz architekti létszámot, az abban mutatkozó trendeket, illetve egy sajátos - eddig még nem ismertetett - vállalati igényt a Solution architekti pozíciók és feladatrendszerek megjelenését (lásd bővebben a következő fejezetben).

A létszámnál arányszámot kerestünk a könnyebb összehasonlítás végett, így a válaszokból megkaptuk, hogy átlagosan 5 fő architekt jut 100 fő IT alkalmazottra a minimum 4, a maximum érték 9 volt. A megkérdezett magyar vállalatoknál egyértelmű növekvő tendencia mutatkozik az architekti szerepkört ellátók létszámában mind közép- és hosszútávra visszatekintve, mely valamennyire prognosztizálja a jövőt is.

Solution architekt, a kapocs

A solution architekti szerepkörben működő személyeknek egy-egy program, projekt keretén belül kell széles sprektumban helytállnia, hiszen olyan speciális tudást igényel, mely a stratégiai és a technológiai tengelyek nézőpontjait figyelembe véve középen helyezkedik el, és csak az adott projekt kontextusában, hatókörében működik. Helyes architekturális megoldást szállít, legyen szó a projektben releváns specializált (infra, adat, integráció) architekti feladatokról. Gyakran az architekti feladatokat egy személyben végzi, néha szükséges mértékben bevon jellemzően rövid távon 1-1 társ architektet, és a kettejük hozta döntéseket, eredményeket képviseli a projekt-, illetve EA közösség számára. Gyakorlatilag kapocsként működik az architektek csoportja és az adott projekt közt.

Az elemzés rámutatott arra, hogy a Solution architektékek a tradicionális és modern IT kategóriában is aktívan jelenlévő szereplők, sőt a válaszadók **90%-a** visszaigazolta, hogy külső, IT tanácsadással foglalkozó szolgáltatók szakértői is rendszeresen és folyamatosan támogatják a belső architekti csapatot, növelve a csapat kapacitását. Nagyon jellemző a magyar piacon, hogy az egyes architekt személyek még ha egy-egy területre is specializálódtak (pl: adat, integrációs vagy már Enterprise architektékek), akkor is bevonják őket a projektek teljes időtartamára, mint solution architekt. Ilyenkor az EA belső célok háttérbe szorulnak, sérülhetnek a cégcsoporttól, anyavállalattól érkező, vagy éppen a belső EA kezdeményezések határidőre való megvalósítása.

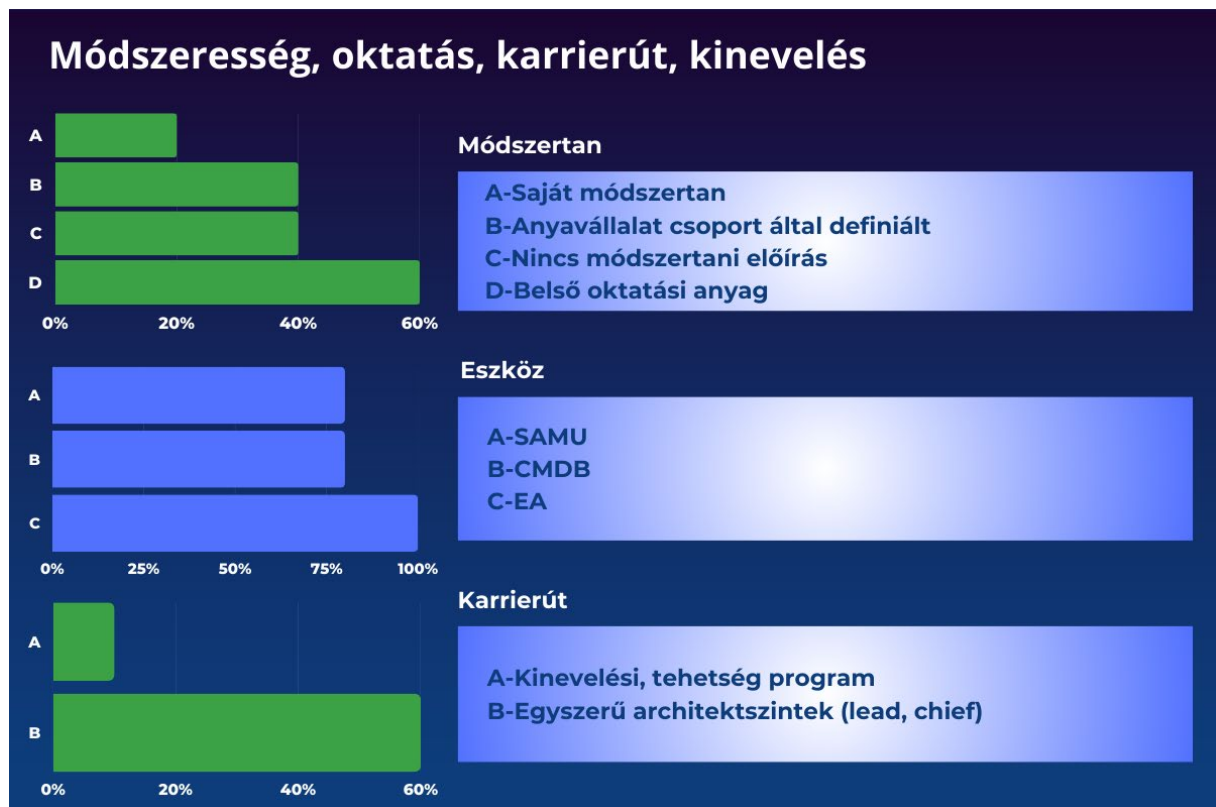
Csakhogy meglepő módon nagyon elenyésző számban van igény enterprise architekt feladatok ellátására kölcsönzött szaktudás bevonásával. A magyar vállalatokban működő architekti csoportokra az a jellemző, hogy az enterprise architekti szerepkört a régóta a vállalatnál lévő, már mindent látott, a karrierje csúcsán lévő, kiváló és nagy tudású IT szakember tölti be. Nem jellemző, hogy EA feladatokat junior architektékek, vagy frissen csatlakozott architektékek látnának el.

Viszont minél inkább specializált egy-egy architekti tudás (gondoljunk itt a technikai fajtákra), ott megjelenik a hosszabb, nem 1-1 projekt idejére értelmezett szakértői tanácsadás, külső munkaerő forrás bevonása. Például adat vagy RAN (Radio Access Network) architekt.

A külföldi elemzések eredményeit és trendszámait összevetettük a gyűjtött magyarországi képviselők válaszaival. Míg nemzetközi szinten 10-12%-ban jellemzően megjelenik, hogy enterprise architekt személyek vagy egy EA csapat is külső forrásból segít be a vállalat működésébe, Magyarországon ez nagyon ritka jelenség (5%). Az üzleti kezdeményezésű (értsd projektszerű) rövid és 1-1 szakértő személy bekapcsolódása jellemző Magyarországon (lásd a Solution architekti 90%-os válaszadási arányt), nemzetközi szinten főleg a nyugati államokban jelentősebb, hogy kisebb csapatok vonulnak fel, szintén inkább rövid- és középtávon (6hó és ~1-2évre). Ezeket a kisebb-nagyobb csapatokat nemzetközi szinten mozgó multinacionális tanácsadó cégektől tudják kölcsönözni a külföldi érintett vállalatok.

Felvetődik a kérdés, hogy a magyar vállalatok a megnövekedett architekti feladatok ellátására milyen HR stratégiát és belső karrier programot indítanak el válaszul. Igen kevés válaszadó (10%) jelölte meg, hogy saját kinevelési és tehetség program keretében találják meg a jövő IT architektjeit. A karrierlehetőségek architektként nem túl szofisztikáltak cégen belül, a megkérdezettek 60%-a nyilatkozott úgy, hogy egyszerűek a lépcsők, az architektken túl egy vezető (chief) architekt végzi a feladatokat. Junior architekti pozíciót egyetlen válaszadó sem jelölt meg. Következésképp a vállalatok a belső architekt igényeket recruitment folyamatok mentén oldják meg. A legtöbb esetben nincs definiálva, hogy milyen elvárás rendszer mentén tud egy-egy IT-s szakember vagy üzleti szakértő architekt irányba fejlődni.

Ahhoz, hogy egy vállalatban az EA kultúra meghonosodjon, mindinkább tartóssá és fejlődő képessé váljon, gondoskodni kell az architektok oktatásáról, módszertanok megjelöléséről és betartásáról, illetve a feladatok elvégzéséhez szükséges eszközök, vállalati szoftverek meglétéről.

Pozitív visszacsatolás, hogy a többség használ architekti keretrendszereket (saját vagy anyavállalat által előírtat, amik hajaznak valamelyik ismert nemzetközi framework-re), és belső oktatási anyaggal is rendelkeznek az újonnan érkezők számára. Még inkább pozitív, azaz már meglepő - mert 100%-osan került visszaigazolásra - ,hogy az architektok munkáját nagyvállalati eszközrendszer és alkalmazáscsomag segíti, legyen szó nyilvántartás-, tervező- és modellezést segítő eszközökről. Az EA tevékenységek eredményeinek más szóval artifact-ek tárolására, vagy a meglévő és jövőbeli architektúrák ábrázolására több célszoftvert is használhatnak és használnak is. A Konfigurációs menedzsment eszközt (CMDB-t) használók aránya 80%, az EAMS (Enterprise Architecture Management System) eszközöket használók aránya 100%. Öröm az örömben, hogy az EAMS és annak használatára irányuló ellenőrzések és betartó mechanizmusok kiépítésére már nincs konkrét szabályozás vagy erős napi szintű fókusz, tisztelet a kevés kivételnek.

Főbb kihívások

A legérdekesebb válaszok a főbb kihívások kategóriában érkeztek. A vállalatok architektjeinek főbb kihívásai 2023-ban kategóriákba sorolva:

- Technológiai platform cserék, jövőtálló és/vagy felhő alapú technológiák integrálásával
- Az IT landscape-ben lévő rendszerek [életciklusaiból fakadó technológiai cserék architektúrális összehangolása](#) a rövid üzleti projektekkel és a hosszú távú transzformációs programokkal
- IT architektúrák menedzselése, az integrációs hálók terjeszkedésével és azok komplexitásával, a kompetens architekttek megtalálásával
- Közel valós idejű adatszolgáltatások és eseményvezérelt megoldásokhoz architektúrális alapok lerakása „Event-Driven-Architecture – EDA”

Az architekti körképünk bejáratlan, ám nagyon izgalmas területe a közzféra, illetve a hazai kormányzati fejlesztések színtere. Ha a nyugati trendeket vesszük alapul, akkor hazánkban is egyre nagyobb számban fognak megjelenni olyan informatikai megoldások, amik az Európai Unió tagországai közötti adatáramlást és adatszolgáltatást (is) hivatottak kiszolgálni. Ez utóbbi eGovernance törekvésekhez az EU Digitális Európa programjában kidolgozásra került – TOGAF™ és Archimate™ alapokon – egy referencia architektura modell, [EIRA 2.0](#), mely megszólítja a hazai architektteket és integrációs témában követendő irányelveket fogalmaz meg számukra. Ebből kifolyólag az eGovernance ernyője alatt indított kormányzati, informatikai fejlesztéseket kiszolgáló szervezetek is architekt képességekkel rendelkező szereplőket fognak projektjein és programjain alkalmazni. Ez a folyamat vélhetően új keresleti igényt támaszt az amúgy is alul kapacitált architekti szakember piacon.

21 éves piaci jelenlétünk és ügyfeinkkel, partnereinkkel való együttműködésünk során több olyan nagyvolumenű fejlesztési projektben is részt vettünk, ahol felkészült és tapasztalt architekt szakértőink segítették az informatikai megoldás tervezését és implementálását, legyen szó adattárház bevezetéséről, core rendszerek cseréjéről és továbbfejlesztéséről.

Szeretne még többet megtudni? Érdeklik szolgáltatásaink? Vegye fel a kapcsolatot szakértőinkkel az alábbi elérhetőségek valamelyikén:

Clarity Consulting Kft.

+36 1 422-3030

info@clarity.hu / [Üzenetküldő űrlap](#)